

Na osnovu člana 68 Zakona o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog prevoza („Službeni list CG”, broj 1/14), Ministarstvo saobraćaja i pomorstva donijelo je

PRAVILNIK O OZNAČAVANJU ŽELJEZNIČKIH VOZILA

Predmet

Član 1

Označavanje željezničkih vozila vrši se u skladu sa ovim pravilnikom.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) **željezničko vozilo** je vozilo sa ili bez sopstvenog pogona koje se kreće na sopstvenim točkovima po željezničkim kolosjecima i koje se sastoji od više strukturnih i funkcionalnih podsistema ili djelova tih podsistema;

2) **vozilo za posebne namjene** je motorno pružno vozilo, lokotraktor, motorno vozilo za ispitivanje, održavanje ili kontrolu željezničkih pruga ili drugo vučno ili vučeno vozilo;

3) **vučeno vozilo bez sopstvenog pogona** je željezničko vozilo namijenjeno za prevoz lica (putnička kola) ili za prevoz robe (teretna kola);

4) **vučno vozilo sa sopstvenim pogonom** je željezničko vozilo - lokomotiva, motorni voz ili vučno vozilo za posebne namjene;

5) **željezničko vozilo sa ili bez sopstvenog pogona** je željezničko vozilo koje se kreće na sopstvenim točkovima po željezničkim kolosjecima i koje se sastoji od jednog ili više strukturnih i funkcionalnih podsistema ili djelova tih podsistema;

6) **Convention concerning International Carriage by Rail (COTIF)** je Konvencija o međunarodnim željezničkim prevozima.

Način označavanja željezničkih vozila

Član 3

Željeznička vozila (u daljem tekstu: vozila) se označavaju:

- 1) brojevima;
- 2) slovima;
- 3) drugim oznakama i natpisima.

Brojčane i slovne oznake

Član 4

Brojčanu oznaku čini jedinstveni broj koji se sastoji se od 12 cifara.

Brojčanu oznaku dopunjavaju slovne oznake:

- 1) oznaka za interoperabilnost;
- 2) oznaka države gdje je vozilo registrovano;
- 3) oznaka imaoца vozila;
- 4) oznaka za tehničke karakteristike vozila.

Velika slova i cifre koje čine oznake ispisuju se u sans serif fontu i visoki su najmanje 80 mm.

Oznaka iz stava 1 ovog člana postavlja se najviše dva metra iznad gornje ivice šine.

Jedinstveni broj vozila se mijenja ukoliko zbog modifikacije vozila ne odražava više prvobitnu sposobnost za interoperabilnost ili tehničke karakteristike vozila.

Struktura jedinstvenog broja vozila
Član 5

Struktura jedinstvenog broja vozila, u zavisnosti od vrste vozila, data je u Tabeli 1.

Tabela 1

Vrsta vozila	Sposobnost za interoperabilnost i tip vozila (1. i 2. cifra)	Država u kojoj je vozilo registrovano (3. i 4. cifra)	Tehničke karakteristike (cifre 5-8)	Redni broj u seriji (cifre 9-11)	Kontrolni broj (12. cifra)
Teretna kola	00 do 09 10 do 19 20 do 29 30 do 39 40 do 49 80 do 89 (član 11)	01 do 99 (član 8)	0000 do 9999 (član 12)	000 do 999	0 do 9 (član 6)
Putnička kola	50 do 59 60 do 69 70 do 79 (član 17)		0000 do 9999 (član 18)	001 do 999	
Vučna vozila i jedinice u sastavu motorne garniture	90 do 99 (član 22)		0000001 do 8999999 (član 23)		
Vozila za posebne namjene			9000 do 9999 (član 24)	000 do 999	

Izračunavanje kontrolnog broja
Član 6

Kontrolni broj (12-ta cifra jedinstvenog broja vozila) izračunava se na sljedeći način:

- 1) brojevi u parnim položajima u odnosu na osnovni broj, brojeći s desna, uzimaju se u sopstvenoj vrijednosti;
  - 2) brojevi u neparnim položajima u odnosu na osnovni broj, brojeći s desna, množe se sa dva;
  - 3) utvrđuje se zbir cifara na parnim položajima i svih cifara koje čine proizvode dobijene na neparnim položajima;
  - 4) na zbir iz tačke 3) ovog stava dodaje se dopuna koja je potrebna da bi se taj zbir doveo do punе desetice – ta dopuna predstavlja kontrolni broj;
  - 5) u slučaju da je zbir iz tačke 3) ovog stava puna desetica, onda je kontrolni broj 0.
- Izračunavanje kontrolnog broja vrši se u skladu sa Prilogom 1.

Slovne oznake za interoperabilnost

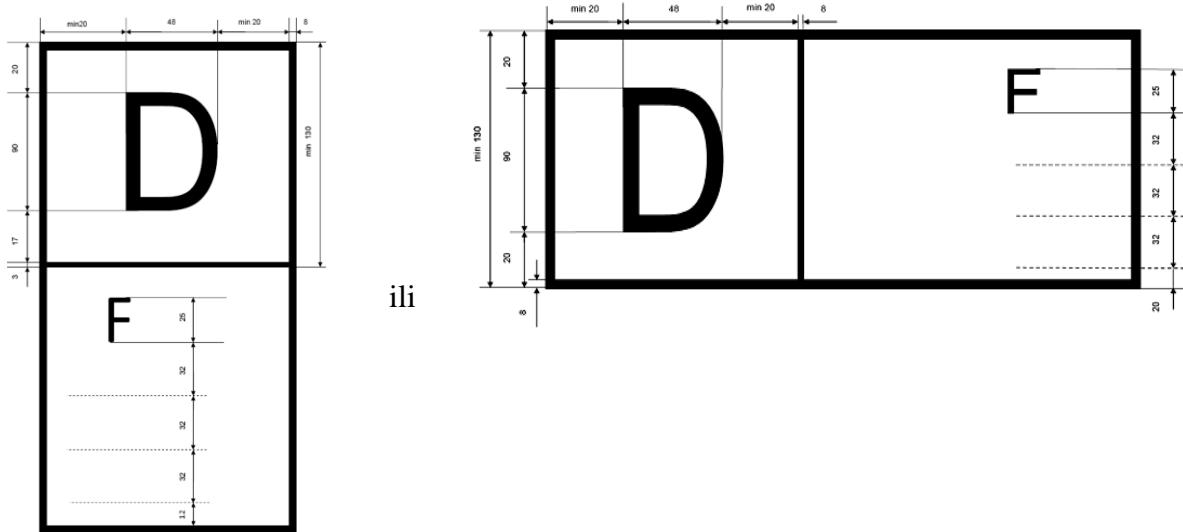
Član 7

Slovne oznake za interoperabilnost su:

1) „TEN” – označava vozilo koje je potpuno usklađeno sa svim relevantnim Jedinstvenim tehničkim propisima (u daljem tekstu: JTP) odnosno Tehničkim specifikacijama interoperabilnosti (u daljem tekstu: TSI) i odobreno u skladu sa članom 6. stav 3. Dodatka G (u daljem tekstu: ATMF) Konvencije o međunarodnim prevozima željeznicama (COTIF) ili članom 22. stav 1. i članom 23. stav 1. Direktive 2008/57 EZ o interoperabilnosti željezničkog sistema u Zajednici;

2) „PPV/PPW” – označava vozilo usaglašeno sa Propisima o upotrebi kola u međunarodnom saobraćaju (u daljem tekstu: PPV/PPW) ili Propisima o upotrebi teretnih kola u državama članicama Organizacije za saradnju između željeznica (u daljem tekstu: OSŽD);

3) Raster odobrenja – označava vozila koja ne mogu da nose oznaku „TEN” u slučajevima da JTP/TSI sadrže otvorena pitanja u vezi sa usklađenosti vozila i infrastrukture ili je vozilo predmet odstupanja ili specifičnog slučaja ili nije potpuno usklađeno sa JTP/TSI; takva vozila odobravaju se u skladu sa članom 6. stav 4. ATMF i nose oznake država u kojima su odobrena za saobraćaj, koje se upisuju na sljedeći način:

gdje D označava državu u kojoj je vozilo prvi put odobreno (u datom primjeru Njemačka), a F označava državu u kojoj je vozilo dodatno odobreno (u datom primjeru Republika Francuska).

Slovne i brojčane oznake država

Član 8

Slovne i brojčane oznake država date su u Tabeli 2.

Država	Slovna oznaka	Brojčana oznaka
Republika Albanija	AL	41
Narodna Demokratska Republika Alžir	DZ	92
Republika Jermenija	AM	58
Republika Austrija	A	81

Država	Slovna oznaka	Brojčana oznaka
Republika Azerbejdžan	AZ	57
Republika Belorusija	BY	21
Kraljevina Belgija	B	88
Bosna i Hercegovina	BIH	50 i 44

Tabela 2

Država	Slovna oznaka	Brojčana oznaka
Republika Bugarska	BG	52
Narodna Republika Kina	RC	33
Republika Hrvatska	HR	78
Češka Republika	CZ	54
Kraljevina Danska	DK	86
Arapska Republika Egipat	ET	90
Republika Estonija	EST	26
Republika Finska	FIN	10
Republika Francuska	F	87
Gruzija	GE	28
Savezna Republika Nemačka	D	80
Republika Grčka	GR	73
Mađarska	H	55
Islamska Republika Iran	IR	96
Republika Irak	IRQ	99
Republika Irska	IRL	60
Država Izrael	IL	95
Republika Italija	I	83
Republika Kazahstan	KZ	27
Republika Kuba	CU	40
Kirgiška republika	KS	59
Republika Letonija	LV	25
Republika Liban	RL	98
Kneževina Lihtenštajn	FL	-
Republika Litvanija	LT	24
Veliko vojvodstvo Luksemburg	L	82
Republika Severna Makedonija	MK	65
Republika Malta	M	-
Republika Moldavija	MD	23
Kneževina Monako	MC	-
Mongolija	MGL	31
Crna Gora	MNE	62
Kraljevina Maroko	MA	93
Kraljevina Holandija	NL	84
Kraljevina Norveška	N	76
Republika Poljska	PL	51
Republika Portugal	P	94
Rumunija	RO	53
Ruska Federacija	RUS	20
Republika Srbija	SRB	72
Slovačka Republika	SK	56
Republika Slovenija	SLO	79
Republika Koreja	ROK	61
Kraljevina Španija	E	71
Kraljevina Švedska	S	74
Švajcarska Konfederacija	CH	85

Država	Slovna oznaka	Brojčana oznaka
Sirijska Arapska Republika	SYR	97
Republika Tadžikistan	TJ	66
Republika Tunis	TN	91
Republika Turska	TR	75
Turkmenistan	TM	67
Republika Ukrajina	UA	22
Ujedinjeno kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske	GB	70
Republika Uzbekistan	UZ	29

Oznaka imaoca vozila

Član 9

Oznaka imaoca vozila je slovna oznaka koja se sastoji od dva do pet slova i ispisuje se sa obje strane vozila pored ili ispod jedinstvenog broja vozila.

Oznaka iz stava 1 ovog člana označava imaoca vozila registrovanog u nacionalnom registru željezničkih vozila i dodjeljuje se u skladu sa Konvencijom o međunarodnim željezničkim prevozima.

Ispisivanje brojčanih i slovnih oznaka na teretnim kolima

Član 10

Brojčane i slovne oznake ispisuju se na obje bočne stranice teretnih kola na sljedeći način:

23	TEN	31	TEN	33	TEN
80	D-RFC	80	D-DB	84	NL-ACTS
7369	553-4	0691	235-2	4796	100-8
Zcs		Tanoos		Slpss	

gdje su:

- 1) TEN oznaka za interoperabilnost;
- 2) D i NL slovne oznake država gdje su kola registravana;
- 3) RFC, DB i ACTS oznake imaoca vozila.

Slovna oznaka države gdje su kola registravana podvlači se.

Na teretnim kolima na čijim bočnim stranicama nema dovoljno mesta za ispisivanje brojčanih i slovnih oznaka u skladu sa stavom 1 ovog člana, posebno u slučaju plato kola, brojčane i slovne oznake ispisuju se na posebnim tablama na sljedeći način:

0187   3320   644-7
TEN   F-SNCF   Ks

Nacionalne slovne oznake za podseriju upisuju se iza međunarodne slovne oznake i odvajaju se od nje crticom:

0187   3320   644-7
TEN   F-SNCF   Ks-xy

Brojčane oznake interoperabilnosti teretnih kola

Član 11

Brojčane oznake interoperabilnosti teretnih kola (1. i 2. cifra jedinstvenog broja vozila) date su u Prilogu 2.

Brojčane oznake tehničkih karakteristika teretnih kola

Član 12

Tehničke karakteristike teretnih kola predstavljene su ciframa od 5 do 8 jedinstvenog broja vozila.

Peta cifra označava seriju teretnih kola.

Brojčane oznake serija teretnih kola date su u Tabeli 3.

Tabela 3

Brojčana oznaka serije teretnih kola	Slovna oznaka serije teretnih kola
0	T
1	G
2	H
3	K, O, R
4	L, S
5	E
6	F
7	Z
8	I
9	U

Cifre 6 do 8 označavaju podseriju teretnih kola.

Brojčane oznake podserija teretnih kola objavljaju se na internet stranici organa uprave nadležnog za poslove željezničkog saobraćaja.

Slovne oznake serija teretnih kola

Član 13

Slovne oznake serija teretnih kola, osim zglobnih i višedjelnih teretnih kola, date su u Tabeli 4.

Tabela 4

E	otvorena kola sa visokim stranicama
F	otvorena kola sa visokim stranicama
G	zatvorena kola
H	zatvorena kola
I	kola sa kontrolom temperature
K	dvoosovinska plato kola
L	dvoosovinska plato kola
O	mješovita plato kola i otvorena kola sa visokim stranicama
R	plato kola sa obrtnim postoljima
S	plato kola sa obrtnim postoljima
T	kola sa krovom koji se otvara
U	specijalna kola
Z	kola cistjerne

Slovne oznake serija zglobnih i višedjelnih teretnih kola

Član 14

Slovne oznake serija zglobnih i višedjelnih teretnih kola date su u Tabeli 5.

Tabela 5

F	otvorena kola sa visokim stranicama (dvije jedinice)
H	zatvorena kola (dvije jedinice)
I	kola sa kontrolom temperature (dvije jedinice)
S	plato kola sa obrtnim postoljima (dvije jedinice)
T	kola sa krovom koji se otvara (dvije jedinice)
U	specijalna kola (dvije jedinice)
Z	kola cistjerne (dvije jedinice)

Slovne oznake podserija teretnih kola

Član 15

Slovne oznake podserija teretnih kola mogu da budu:

- 1) sa međunarodnim značenjem;
- 2) sa nacionalnim značenjem.

Slovne oznake podserija teretnih kola sa međunarodnim značenjem, zajedničke za sve serije teretnih kola, date su u Tabeli 6.

Tabela 6

q	vod električnog grijanja, važi za sve vrste struje
qq	vod i uređaj električnog grijanja, važi za sve vrste struje
s	sposobna za režim saobraćaja „S” – brzina 100 km/h
ss	sposobna za režim saobraćaja „SS” – brzina 120 km/h

Slovne oznake podserija koje imaju značenje samo u Crnoj Gori date su u tabeli 7.

Tabela 7

t	kola za prevoz teških predmeta (kod S kola)
t	službena kola za teretne vozove (kod U kola)
u	kola za prevoz kreča (kod T kola)
v	kola samo sa vodom za vazdušno kočenje (kod svih kola)
w	rezervisano
x	kola duža od 10 m sa stranicama koje se mogu skidati (kod E kola)
y	rezervisano
z	kola sa parkirnom kočnicom (kod svih kola)
ž	kola za posebne željezničke svrhe

Ostale slovne oznake podserija sa međunarodnim značenjem, karakteristične za određene serije teretnih kola, date su u Prilogu 3.

Ispisivanje brojčanih i slovnih oznaka na putničkim kolima

Član 16

Brojčane i slovne oznake ispisuju se na obje bočne stranice putničkih kola na sljedeći način:

F-SNCF 61 87 20 - 72 021 - 7
B¹⁰ tv

Slovna oznaka države u kojoj su kola registrovana i slovna oznaka tehničkih karakteristika kola ispisuje se direktno ispred, iza ili ispod jedinstvenog broja vozila.

Jedinstveni broj vozila na putničkim kolima sa kabinom mašinovođe ispisuje se i unutar kabine.

Brojčane oznake za sposobnost upotrebe putničkih kola u međunarodnom saobraćaju

Član 17

Brojčane oznake za sposobnost upotrebe putničkih kola u međunarodnom saobraćaju (1. i 2. cifra jedinstvenog broja vozila) date su u Prilogu 4.

Brojčane oznake eksplotacionih i tehničkih karakteristika putničkih kola

Član 18

Brojčane oznake eksplotacionih karakteristika putničkih kola (5. i 6. cifra jedinstvenog broja vozila) date su u Prilogu 5.

Brojčane oznake tehničkih karakteristika putničkih kola (7. i 8. cifra jedinstvenog broja vozila) date su u Prilogu 6.

Slovne oznake serija putničkih kola

Član 19

Slovne oznake serija putničkih kola sa međunarodnim značenjem date su u Tabeli 8.

Tabela 8

A	Kola sa sjedištim prvog razreda
B	Kola sa sjedištim drugog razreda
AB	Kola sa sjedištim prvog i drugog razreda
WL	Kola za spavanje serijske slovne oznake A, B ili AB, zavisno od vrste ponuđenog smještaja. Serijske slovne oznake za vagone za spavanje sa „specijalnim” odjeljcima dopunjavaju se slovnom oznakom podserije „S”
WR	Kola za ručavanje
R	Kola sa odjeljkom za restoran, bife ili bar (slovna oznaka za seriju koristi se dodatno, npr. AR)
D	Prtljažna kola
DD	Otvorena, dvospratna kola za prevoz automobila
Post	Poštanska kola
AS	
SR	
WG	Kola sa barom i prostorom za ples
WSP	Pulman kola
Le	Otvorena dvoosovna dvospratna kola za prevoz automobila
Leq	Otvorena dvoosovna dvospratna kola za prevoz automobila opremljena vodom električnog grijanja
Laeq	Otvorena troosovna dvospratna kola za prevoz automobila opremljena vodom električnog grijanja

Moguće je kombinovanje slovnih oznaka datih u Tabeli 8, s obzirom na konstrukciju vozila (npr: ABD – kola sa sedištim 1. i 2. razreda i odjeljkom za prtljag, D Post – prtljažna kola sa odeljkom za poštu i slično)

Broj odjeljaka prikazuje se u obliku indeksa (npr: B¹⁰ – putnička kola drugog razreda sa deset odjeljaka).

Slovne oznake podserija putničkih kola

Član 20

Slovne oznake podserija putničkih kola sa međunarodnim značenjem date su u Tabeli 9.

Tabela 9

b	Kola opremljena za prevoz osoba sa invaliditetom
c	Kola sa ležajima
d	Kola opremljena za prevoz bicikala

ee	Kola koja se snabdijevaju energijom isključivo preko voznog električnog voda (bez generatora ili alternatora)
f	Vozilo s upravljačnicom (upravljačka prikolica)
p t	Kola sa sjedištim i središnjim prolazom
m	Vozilo duže od 24,5 m
s	Središnji prolaz kod prtljažnih kola i putničkih kola sa prtljažnim odjeljkom

Ispisivanje brojčanih oznaka

Član 21

Jedinstveni broj vozila ispisuje se sa obje bočne stranice vučnih vozila, jedinica u sastavu motorne garniture i vozila za posebne namjene na sljedeći način:

91 72 1 441 062-8

Jedinstveni broj vozila ispisuje se i unutar svake kabine vučnog željezničkog vozila.
Postojeće šestocifrene brojčane oznake mogu se zadržati na vozilima iz stava 1 ovog člana.

Brojčane oznake tipa

Član 22

Tip vučnih vozila, jedinica u sastavu motornih garnitura i vozila za posebne namjene određen je prvom i drugom cifrom jedinstvenog broja vozila.

Prva cifra jedinstvenog broja vozila je uvijek 9.

Druga cifra jedinstvenog broja vozila označava tip vozila u skladu sa Tabelom 10.

Tabela 10

Druga cifra	Tip vozila
0	Razno
1	Električna lokomotiva
2	Dizel lokomotiva
3	Električna višedjelna garnitura za velike brzine (motorna kola ili prikolica)
4	Električna višedjelna garnitura osim za velike brzine (motorna kola ili prikolica)
5	Dizel višedjelna garnitura (motorna kola ili prikolica)
6	Specijalna prikolica
7	Električna manevarska lokomotiva
8	Dizel manevarska lokomotiva
9	Vozilo za posebne namjene

Brojčane oznake serija vučnih vozila i jedinica u sastavu motornih vozova

Član 23

Peta cifra jedinstvenog broja vozila je identična sa drugom cifrom jedinstvenog broja vozila. Cifre 6 do 8 jedinstvenog broja vozila označavaju seriju vozila.

Šesta cifra kod vozila sa sopstvenim pogonom označava vrstu pogona, a kod prikolica njihovu pripadnost motornom vozu odnosno motornim kolima prema vrsti pogona.

Šesta cifra može da bude:

- 1) kod parnih lokomotiva 0, 1 ili 2;
- 2) kod električnih lokomotiva 4 ili 5;
- 3) kod dizel lokomotiva 6, 7 ili 8;
- 4) kod lokomotiva sa ostalim vrstama pogona 9.

U zavisnosti od ostalih karakteristika lokomotive, šesta cifra može da bude:

1) 0 - označava parne cilindarske lokomotive koje na dan 1. januara 1933. godine nijesu bile starije od 25 godina, a njihovo ukupno brojno stanje bilo je veće od 5 i kod postojećih lokomotiva se ne ispisuje;

2) 1 - označava parne cilindarske lokomotive koje su na dan 1. januara 1933. godine bile starije od 25 godina, odnosno novije lokomotive ukoliko je njihovo brojno stanje bilo manje od 5;

- 3) 2 - označava lokomotive sa drugim vrstama parnog pogona;
- 4) 4 - označava električne lokomotive, motorne vozove i motorna kola za monofaznu struju 25 kV, 50 Hz;
- 5) 5 - označava električne lokomotive, motorne vozove i motorna kola za druge vrste struje;
- 6) 6 - označava dizel-električne lokomotive, motorne vozove i motorna kola;
- 7) 7 - označava dizel-hidraulične lokomotive, motorne vozove i motorna kola;
- 8) 8 - označava dizel-mehaničke lokomotive, motorne vozove i motorna kola;
- 9) 9 - označava lokomotive, motorne vozove i motorna kola sa ostalim vrstama pogona.

Sedma i osma cifra jedinstvenog broja vozila odnose se na karakteristike vozila.

Kod parnih lokomotiva sedma i osma cifra imaju sljedeće značenje:

a) kod normalnog kolosjeka:

- 01 - 14 lokomotive sa zasebnim tenderom za vozove sa prevozom putnika,
- 15 - 19 lokomotive tenderke za vozove sa prevozom putnika,
- 20 - 49 lokomotive sa zasebnim tenderom za teretne vozove,
- 50 - 59 lokomotive tenderke za teretne vozove i vozove sa prevozom putnika;
- 60 - 69 lokomotive manevarke;

b) kod kolosjeka 760 mm:

- 70 - 94 adhezione lokomotive;
- 95 - 97 zupčaste lokomotive;

Kod električnih i dizel lokomotiva sedma i osma cifra imaju sljedeće značenje:

1) sedma cifra označava ukupan broj pogonskih ili vezanih osovina;

2) osma cifra se odnosi na konstruktivni tip lokomotive; osma cifra, osim 0, obuhvata konstruktivne tipove lokomotiva sa jednakim tehničkim karakteristikama; ukoliko pri istoj cifri na osmom mjestu postoje za grupu lokomotiva konstruktivne razlike manjeg značaja, one se mogu označiti ciframa rednog broja u seriji;

3) lokomotive za uzane kolosjeke imaju 0 kao osmu cifru; konstruktivne razlike mogu se izraziti rednim brojem u seriji.

Kod motornih vozila i prikolica, sedma i osma cifra imaju sljedeće značenje:

- 1) sedma cifra je 1;
- 2) osma cifra, ako je 0, 1, 2 ili 3 označava razne vrste motornih vozila, a ako je 4, 5, 6, 7, 8 ili 9 označava razne vrste prikolica.

Konstruktivne razlike označavaju se rednim brojem u seriji.

Pri označavanju, razlikuju se prikolice:

- 1) u sastavu motornih vozova, kad su im čeone strane posebno prilagođene za stalnu vezu u motornom vozu;

- 2) uz motorna kola, kad na čeonim stranama imaju uređaje za normalno uvršćivanje u motorne vozove;
- 3) sa upravljačnicom, kad su opremljene uređajem pomoću kojeg se mogu posluživati motorna kola na daljinu i pomoću kojeg se na daljinu može upravljati motornim vozom.
- Sistem označavanja motornih kola i prikolica dat je u Tabeli 11.

Tabela 11

Vrsta vozila	Serijska oznaka i redni broj
Motorna kola u sastavu motornog voza	*) x10 – 000 x11 – 000
Motorna kola	x12 – 000 x13 – 000
Prikolica sa upravljačnicom	x14 – 000 x15 – 000
Prikolica u sastavu motornih vozova	x16 – 000 x17 – 000
Prikolica uz motorna kola	x18 – 000 x19 – 000

*) Na mestu x u cifarskoj oznaci serije je broj koji označava vrstu pogona.

Brojčane oznake tehničkih karakteristika vozila za posebne namjene

Član 24

Peta cifra jedinstvenog broja vozila je uvijek 9.

Šesta cifra jedinstvenog broja vozila označava najveću dozvoljenu brzinu vozila i ima značenje kako je dato u Tabeli 12.

Tabela 12

Klasifikacija		Dozvoljena brzina sa sopstvenim pogonom (6. cifra)			
		≥ 100 km/h	< 100 km/h	0 km/h	
Može se uvrstiti u voz	V ≥ 100 km/h	Sa sopstvenim pogonom	1	2	
		Bez sopstvenog pogona		3	
	V < 100 km/h i/ili ograničenja ^a	Sa sopstvenim pogonom		4	
		Bez sopstvenog pogona		5	
Ne može se uvrstiti u voz		Sa sopstvenim pogonom		6	
		Bez sopstvenog pogona		7	
Željezničko/drumsko vozilo sa sopstvenim pogonom koje se može uvrstiti u voz ^b			8		
Željezničko/ drumsko vozilo sa sopstvenim pogonom koje se ne može uvrstiti u voz ^b			9		
Željezničko/drumsko vozilo bez sopstvenog pogona ^b				0	

a Pod ograničenjem se misli na poseban položaj u vozu (npr. na kraju), obavezna zaštitna kola itd.

b Posebni uslovi u vezi sa uvrštanjem u voz moraju se ispoštovati.

Sedma i osma cifra jedinstvenog broja vozila označavaju tip i podtip vozila za posebne namjene.

Značenje sedme i osme cifre jedinstvenog broja vozila za tip i podtip vozila za posebne namjene dato je u Prilogu 7.

Ostale oznake i natpisi

Član 25

Ostale oznake i natpisi propisani su:

- 1) za teretna kola u MEST EN 15877-1;
- 2) za ostala vozila u MEST EN 15877-2.

Prilozi

Član 26

Prilozi 1 do 7 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Stupanje na snagu

Član 27

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 344/20-02-5853/2

Podgorica, 30. septembra 2020. godine

**Ministar,
Osman Nurković**

Prilog 1

Izračunavanje kontrolnog broja

Kontrolni broj se izračunava na sljedeći način:

aka je osnovni broj	3	3	8	4	4	7	9	6	1	0	0
faktor množenja	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
	6	3	16	4	8	7	18	6	2	0	0

Zbir: $6 + 3 + 1+6 + 4 + 8 + 7 + 1+8 + 6 + 2 + 0 + 0 = 52$

Broj jedinica ovog zbira je 2. Dopuna do pune desetice je 8 i to je kontrolni broj.
Osnovni broj postaje jedinstveni broj 33 84 4796 100-8.

Prilog 2

Brojčane oznake interoperabilnosti teretnih kola (1. i 2. cifra)

	1. cifra ↓	2. cifra →	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	2. cifra ←	1. cifra ↓								
		Širina kolosjeka	fiksna ili promjenljiva	fiksna	promjenljiva	fiksna	promjenljiva	fiksna	promjenljiva	fiksna	promjenljiva	fiksna ili promjenljiva	Širina kolosjeka									
Kola usaglašena sa važećim JTP/TSI TERETNA KOLA uključujući odjeljak 7.1.2 i sve uslove Priloga C ^(a)	0	sa osovinama	Ne koristi se	teretna kola ^(b)		Ne koristi se ^(g)						PPV/PPW teretna kola (promjenljiva širina)	sa osovinama	0								
	1	sa obrtnim postoljima		teretna kola ^(b)		teretna kola ^(b)							sa obrtnim postoljima	1								
	2	sa osovinama		teretna kola ^(b)		teretna kola ^(b)						PPV/PPW teretna kola (fiksna širina)	sa osovinama	2								
	3	sa obrtnim postoljima		teretna kola ^(b)		teretna kola ^(b)							sa obrtnim postoljima	3								
Ostala teretna kola	4	sa osovinama (v)	teretna kola koja se koriste za održavanje	Ostala teretna kola										Teretna kola sa posebnim oznakama za tehničke karakteristike koja nisu odobrene u EU ili COTIF državama								
	8	sa obrtnim postoljima (v)		Ostala teretna kola										sa osovinama (v)	4							
	↑ 1. cifra	→ 2. cifra	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	← 2. cifra	↑ 1. cifra								

(a) JTP Teretna kola A94-02/2.2012 ili TSI Teretna kola Uredba (EU) br. 321/2013

(b) Uključujući i teretna kola koja u skladu sa prethodnim propisima (npr. RIV) nose cifre utvrđene u ovoj tabeli.

(v) Fiksna ili promjenljiva širina

(g) Osim za teretna kola serije I (kola sa kontrolisanom temperaturom). Ne koristi se kod odobravanja novih teretnih kola

**SLOVNE OZNAKE PODSERIJA TERETNIH KOLA
OSIM ZGLOBNIH I VIŠEDJELNIH TERETNIH KOLA**

SLOVNA SERIJA: E - OTVORENA KOLA SA VISOKIM STRANICAMA

Odnosi se na kola		običnog tipa, čeono i bočno prevrtljiva, sa ravnim podom sa 2 osovine: $lv \geq 7,70\text{ m}$; $25\text{ t} \leq tv \leq 30\text{ t}$ sa 4 osovine: $lv \geq 12\text{ m}$; $50\text{ t} \leq tv \leq 60\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $lv \geq 12\text{ m}$; $60\text{ t} \leq tv \leq 75\text{ t}$
Slovna podserija	a	sa 4 osovine
	aa	sa 6 ili više osovina
	c	sa poklopцима za istovar na podu kola ^(a)
	k	sa 2 osovine: $tv < 20\text{ t}$ sa 4 osovine: $tv < 40\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv < 50\text{ t}$
	kk	sa 2 osovine: $20\text{ t} \leq tv < 25\text{ t}$ sa 4 osovine: $40\text{ t} \leq tv < 50\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50\text{ t} \leq tv < 60\text{ t}$
	1	bočno neprevrtljiva
	11	bez podnog poklopca ^(b)
	m	sa 2 osovine: $lv < 7,70\text{ m}$ sa 4 ili više osovina: $lv < 12\text{ m}$
	mm	sa 4 ili više osovina: $lv > 12\text{ m}$ ^(b)
	n	sa 2 osovine: $tv > 30\text{ t}$ sa 4 osovine: $tv > 60\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv > 75\text{ t}$
	o	nisu prevrtljiva s čela
	p	sa kućicom za kočničara ^(b)

^(a) Važi samo za otvorena kola s visokim stranicama sa ravnim podom opremljena uređajem koji omogućava da se koriste ili kao obična kola sa ravnim dnom ili za istovar pomoću gravitacije određenih tereta uz adekvatno postavljanje podnih poklopaca.

^(b) Primjenjuje se samo na kola sa širinom koloseka 1 520 mm.

Napomena:

Podaci u tabelama dati u metrima odnose se na korisnu dužinu kola (lv), a podaci dati u tonama odgovaraju najvećoj granici tovarenja (tv) koja je data u tabeli tovarnih masa posmatranih kola.

SLOVNA SERIJA: F - OTVORENA KOLA SA VISOKIM STRANICAMA

Odnosi se na kola	specijalnog tipa, sa 2 osovine: $25 \text{ t} \leq tv \leq 30 \text{ t}$ sa 3 osovine: $25 \text{ t} \leq tv \leq 40 \text{ t}$ sa 4 osovine: $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $60 \text{ t} \leq tv \leq 75 \text{ t}$
Slovna podserija	a sa 4 osovine
	aa sa 6 ili više osovina
	b velike zapremine sa pojedinačnim osovinama (zapremine $> 45 \text{ m}^3$)
	c sa gravitacionim istovarom, s podešavanjem, na izabranu stranu, gore ^(a)
	cc sa gravitacionim istovarom, s podešavanjem, na izabranu stranu, dolje ^(a)
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	k sa 2 ili 3 osovine: $tv < 20 \text{ t}$; sa 4 osovine: $tv < 40 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv < 50 \text{ t}$
	kk sa 2 ili sa 3 osovine: $20 \text{ t} \leq tv < 25 \text{ t}$ sa 4 osovine: $40 \text{ t} \leq tv < 50 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50 \text{ t} \leq tv < 60 \text{ t}$
	1 sa gravitacionim istovarom, odjednom, istovremeno na obje strane, gore ^(a)
	11 sa gravitacionim istovarom, odjednom, istovremeno na obje strane, dole ^(a)
	n sa 2 osovine: $tv > 30 \text{ t}$ sa 3 ili više osovina: $tv > 40 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv > 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv > 75 \text{ t}$
	o sa gravitacionim istovarom, odjednom, u sredini, gore ^(a)
	oo sa gravitacionim istovarom, odjednom, u sredini, dolje ^(a)
	p sa gravitacionim istovarom, s podešavanjem, u sredini, gore ^(a)
	pp sa gravitacionim istovarom, s podešavanjem, u sredini, dolje ^(a)
	ppp sa kućicom za kočničara ^(b)

^(a) Pojam „istovar pomoću gravitacije“ odnosi se samo na kola koja nemaju ravan pod i nijesu čeonon ili bočno prevrtljiva.

^(b) Primjenjuje se samo na kola sa širinom koloseka 1 520 mm.

Način istovara tih kola definiše se kombinacijom sljedećih karakteristika:

1) Razmještaj istovarnih otvora:

- u sredini: otvor smješteni iznad kolosječne ose;
- sa obje strane: otvor sa obje strane kolosjeka, izvan šina
način istovara za ta kola:
istovremeno na obje strane ako potpuni istovar kola zahtjeva upotrebu otvora sa obje strane,
na izabranu stranu ako je potpuni istovar kola moguć upotrebotom otvora na jednoj strani);
- visoko: donja ivica istovarnog otvora (bez obzira na pomjerljivi nastavak istovarnog otvora) nalazi se najmanje 0,700 m iznad gornje ivice šine, i omogućava prihvatanje robe na transportnu traku;
- nisko: donja ivica istovarnog otvora nalazi se toliko nisko iznad šina da prihvatanje robe na transportnu traku nije moguće;

2) Tempo istovara:

- odjednom: nakon što se istovarni otvor otvore za istovar, mogu se ponovo zatvoriti tek nakon potpunog istovara;
- sa podešavanjem: istovar se u svakom trenutku može podešiti ili čak prekinuti.

SLOVNA SERIJA: G - ZATVORENA KOLA

Odnosi se na kola		običnog tipa, sa najmanje 8 otvora za provjetravanje sa 2 osovine: $9 \text{ m} \leq lv < 12 \text{ m}$; $25 \text{ t} \leq tv \leq 30 \text{ t}$ sa 4 osovine: $15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$; $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$; $60 \text{ t} \leq tv \leq 75 \text{ t}$
Slovna podserija	a	sa 4 osovine
	aa	sa 6 ili više osovina
	b	kola velike zapremine: sa 2 osovine: $lv \geq 12 \text{ m}$ i korisna zapremina $\geq 70 \text{ m}^3$ sa 4 ili više osovina: $lv \geq 18 \text{ m}$
	bb	sa 4 osovine: $lv > 18 \text{ m}$ ^(a)
	g	za prevoz žitarica
	h	za prevoz voća i povrća ^(b)
	k	sa 2 osovine: $tv < 20 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv < 40 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv < 50 \text{ t}$
	kk	sa 2 osovine: $20 \text{ t} \leq tv < 25 \text{ t}$ sa 4 osovine: $40 \text{ t} \leq tv < 50 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50 \text{ t} \leq tv < 60 \text{ t}$
	1	sa manje od 8 otvora za provjetravanje
	11	sa proširenim otvorima vrata ^(a)
	m	sa 2 osovine: $lv < 9 \text{ m}$ sa 4 ili više osovina: $lv < 15 \text{ m}$
	n	sa 2 osovine: $tv > 30 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv > 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv > 75 \text{ t}$
	o	sa 2 osovine: $lv < 12 \text{ m}$ i korisna zapremina $\geq 70 \text{ m}^3$
	p	sa kućicom za kočničara ^(a)

^(a) Primjenjuje se samo na kola sa širinom koloseka 1 520 mm.

^(b) Pojam „za prevoz voća i povrća“ važi samo za kola koja imaju dodatne otvore za provjetravanje u visini poda kola.

SLOVNA SERIJA: H – ZATVORENA KOLA

Odnosi se na kola		specijalnog tipa, sa 2 osovine: $9 \text{ m} \leq lv < 12 \text{ m}$; $25 \text{ t} \leq tv \leq 28 \text{ t}$ sa 4 osovine: $15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$; $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$; $60 \text{ t} \leq tv \leq 75 \text{ t}$
Slovna podserija	a	sa 4 osovine
	aa	sa 6 ili više osovina
	b	sa 2 osovine: $12 \text{ m} \leq lv \leq 14 \text{ m}$ i korisna zapremina $\geq 70 \text{ m}^3$ ^(a) sa 4 ili više osovina: $18 \text{ m} \leq lv \leq 22 \text{ m}$
	bb	sa 2 osovine: $lv \geq 14 \text{ m}$ sa 4 ili više osovina: $lv \geq 22 \text{ m}$
	c	sa vratima na čeonim stranicama
	cc	sa vratima na čeonim stranicama i unutrašnjim uređenjem za prevoz automobila
	d	sa poklopcima na podu kola
	dd	sa prevrtljivim tijelom ^(b)
	e	sa 2 poda
	ee	sa 3 poda ili više
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom ^(a)
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom) ^(a)
	g	za prevoz žitarica
	gg	za prevoz cementa ^(b)
	h	za prevoz voća i povrća ^(v)
	hh	za prevoz mineralnog đubriva ^(v)
	i	sa bočnim stranicama koja se otvaraju ili klizaju
	ii	sa vrlo čvrstim bočnim stranicama koja se otvaraju ili klizaju ^(g)
	k	sa 2 osovine: $tv < 20 \text{ t}$, sa 4 osovine: $tv < 40 \text{ t}$, sa 6 ili više osovina: $tv < 50 \text{ t}$
	kk	sa 2 osovine: $20 \text{ t} < tv < 25 \text{ t}$, sa 4 osovine: $40 \text{ t} < tv < 50 \text{ t}$, sa 6 ili više osovina: $50 \text{ t} < tv < 60 \text{ t}$
	1	sa kliznim pregradama ^(d)
	11	sa kliznim pregradama koje se mogu blokirati ^(d)
	m	sa 2 osovine: $lv < 9 \text{ m}$ sa 4 ili više osovina: $lv < 15 \text{ m}$
	mm	sa 4 ili više osovina: $lv > 18 \text{ m}$ ^(b)
	n	sa 2 osovine: $tv > 28 \text{ t}$, sa 4 osovine: $tv < 60 \text{ t}$, sa 6 ili više osovina: $tv > 75 \text{ t}$
	o	sa 2 osovine: $12 \text{ m} < lv < 14 \text{ m}$ i korisna zapremina $> 70 \text{ m}^3$
	p	sa kućicom za kočničara ^(b)

(a) Dvoosovinska kola sa slovnim podserijama „f”, „fff” mogu imati korisnu zapreminu manju od 70 m^3 .

(b) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 520 mm.

(v) Pojam „za prevoz voća i povrća” važi samo za kola koja imaju dodatne otvore za provjetravanje u visini poda kola.

(g) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 435 mm.

(d) Klizne pregrade se mogu privremeno skinuti.

SLOVNA SERIJA: I – KOLA SA KONTROLOM TEMPERATURE

Odnosi se na kola		kola hladnjače, sa termalnom izolacijom razreda IN, sa ventilacijom na motorni pogon, sa podnim rešetkama i posudama za led $\geq 3,5 \text{ m}^3$ sa 2 osovine: $19 \text{ m}^2 \leq \text{korisne površine} \leq 22 \text{ m}^2$; $15t \leq tv \leq 25t$ sa 4 osovine: korisne površine $\geq 39 \text{ m}^2$; $30 t \leq tv \leq 40 t$
Slovna podserija	a	sa 4 osovine
	b	sa 2 osovine i velike korisne površine: $22 \text{ m}^2 \leq \text{korisne površine} \leq 27 \text{ m}^2$
	bb	sa 2 osovine i vrlo velike korisne površine: $> 27 \text{ m}^2$
	c	sa kukama za meso
	d	za prevoz ribe
	e	sa električnom ventilacijom
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	g	sa rashladnim uređajem ^{(a) (b)}
	gg	kola hladnjače, hlađena tečnim gasom ^(a)
	h	sa topotnom izolacijom razreda IR
	i	hlađena rashladnim uređajem tehničko-pratećih kola ^{(a) (b) (v)}
	ii	tehničko-prateća kola ^{(a) (v)}
	k	sa 2 osovine: $tv > 15 t$, sa 4 osovine: $tv < 30 t$
	l	izotermička kola bez posuda za led ^{(a) (g)}
	m	sa 2 osovine: korisne površine $< 19 \text{ m}^2$, sa 4 osovine: korisne površine $< 39 \text{ m}^2$
	mm	sa 4 osovine: korisne površine $\geq 39 \text{ m}^2$ ^(d)
	n	sa 2 osovine: $tv > 25 t$, sa 4 osovine: $tv > 40 t$
	o	sa posudama za led (ledenjacima) zapremine manje od $3,5 \text{ m}^3$ ^(g)
	p	bez podnih rešetki
<p>^(a) Slovna oznaka podserije „l“ ne stavlja se na kola koja nose oznake „g“, „gg“, „i“ ili „ii“.</p> <p>^(b) Kola koja istovremeno nose slovne oznake „g“ i „i“ mogu se koristiti pojedinačno ili u kompoziciji hlađenoj rashladnim uređajem.</p> <p>^(v) Pojam „prateća tehnička kola“ odnosi se istovremeno na fabrička kola, radionice (sa ili bez prostora za spavanje), kao i na kola sa prostorom za spavanje.</p> <p>^(g) Slovna oznaka „o“ ne stavlja se na kola koji nose slovnu oznaku „l“.</p> <p>^(d) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 520 mm.</p>		
Napomena: Korisna površina kola hladnjača određuje se uvjek s obzirom na korišćenje posuda za led.		

SLOVNA SERIJA: K – DVOOSOVINSKA PLATO KOLA

Odnosi se na kola		običnog tipa, sa oborivim niskim stranicama i kratkim stupcima $lv \geq 12 \text{ m}; 25 \text{ t} \leq tv \leq 30 \text{ t}$
Slovna podserija	b	sa dugačkim stupcima
	g	opremljena za prevoz kontejnera ^(a)
	i	sa pokretnim pokrovom i čvrstim čeonim stranicama ^(b)
	j	sa amortizerima udara
	k	$tv < 20 \text{ t}$
	kk	$20 \text{ t} \leq tv < 25 \text{ t}$
	1	bez stupaca
	m	$9 \text{ m} \leq lv < 12 \text{ m}$
	mm	$lv < 9 \text{ m}$
	n	$tv > 30 \text{ t}$
	o	s čvrstim bočnim stranicama
	p	bez bočnih stranica ^(b)
	pp	sa pokretnim bočnim stranicama

^(a) Slovna oznaka podserije „g“ može se koristiti sa slovnom oznakom serije K isključivo za kola običnog tipa koja su dodatno opremljena za prevoz kontejnera. Kola opremljena isključivo za prevoz kontejnera moraju biti razvrstana u seriju L.
^(b) Slovna oznaka podserije „p“ ne stavlja se na kola koja nose slovnu oznaku podserije „i“.

SLOVNA SERIJA: L – DVOOSOVINSKA PLATO KOLA

Odnosi se na kola		specijalnog tipa, $lv \geq 12m$; $25 t \leq tv \leq 30 t$
Slovna podserija	b	sa posebnim dodacima za osiguranje srednjih kontejnera (pa) ^(a)
	c	sa okretnom podlogom ^(a)
	d	jednopodna, opremljena za prevoz motornih vozila ^(a)
	e	višepodna, za prevoz motornih vozila ^(a)
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	g	podešena za prevoz kontejnera (osim pa) ^{(a) (b)}
	h	za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju ^{(a) (v)}
	hh	za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju ^{(a) (v)}
	i	sa pokretnim pokrovom i čvrstim čeonim stranicama ^(a)
	ii	sa vrlo jakim pokretnim metalnim pokrovom ^(g) i čvrstim čeonim stranicama ^(a)
	j	sa amortizerima udara
	k	$tv < 20t$
	kk	$20t \leq tv < 25t$
	l	bez stubaca ^(a)
	m	$9m \leq lv < 12 m$
	mm	$lv < 9m$
	n	$tv > 30t$
	p	bez bočnih stranica ^(a)

^(a) Upisivanje slovnih oznaka podserija „l“ ili „p“ nije obavezno za kola koja nose slovne oznake podserija „b“, „c“, „d“, „e“, „g“, „h“, „hh“, „i“ ili „ii“, ali brojčane oznake uvjek moraju odgovarati slovnim oznakama na kolima.

^(b) Kola koja isključivo služe za prevoz kontejnera (osim **pa**).

^(v) Kola koja isključivo služe za prevoz koturova lima.

^(g) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 435 mm.

**SLOVNA SERIJA: O - MEŠOVITA PLATO KOLA I OTVORENA KOLA SA
VISOKIM STRANICAMA**

Odnosi se na kola	običnog tipa, sa 2 ili 3 osovine, sa oborivim bočnim ili čeonim stranicama i stupcima sa 2 osovine: $lv \geq 12\text{ m}$; $25\text{ t} \leq tv \leq 30\text{ t}$ sa 3 osovine: $lv \geq 12\text{ m}$; $25\text{ t} \leq tv \leq 40\text{ t}$
Slovna podserija	a sa 3 osovine
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	k $tv < 20\text{t}$
	kk $20\text{t} \leq tv \leq 25\text{t}$
	1 bez stubaca
	m $9\text{m} \leq lv < 12\text{ m}$
	mm $lv < 9\text{m}$
	n sa 2 osovine: $tv > 30\text{ t}$, sa 3 osovine: $tv > 40\text{ t}$

SLOVNA SERIJA: R – PLATO KOLA SA OBRTNIM POSTOLjIMA

Odnosi se na kola		običnog tipa, sa oborivim čeonim stranicama i stupcima $18 \text{ m} \leq lv \leq 22 \text{ m}; 50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$
Slovna podserija	b	$lv \geq 22 \text{ m}$
	e	sa oborivim bočnim stranicama
	g	opremljena za prevoz kontejnera ^(a)
	h	opremljena za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju ^(b)
	hh	opremljena za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju ^(b)
	i	sa pokretnim krovom i čvrstim čeonim stranicama ^(v)
	j	sa amortizerima udara
	k	$tv < 40 \text{ t}$
	kk	$40 \text{ t} \leq tv < 50 \text{ t}$
	1	bez stubaca
	m	$15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$
	mm	$lv < 15 \text{ m}$
	n	$tv > 60 \text{ t}$
	o	sa čvrstim čeonim stranicama nižim od 2 m
	oo	sa čvrstim čeonim stranicama visokim 2 m ili više ^(v)
	p	bez oborivih čeonih stranica ^(v)
	pp	sa pokretnim bočnim stranicama
^(a) Slovna podserija „g“ može se koristiti sa slovnom serijom R isključivo za kola običnog tipa koja su dodatno opremljena za prevoz kontejnera. Kola opremljena isključivo za prevoz kontejnera moraju biti razvrstana u seriju S.		
^(b) Slovna podserija „h“ ili „hh“ može se koristiti sa slovnom serijom R isključivo za kola običnog tipa koja imaju samo dopunski uređaj za prevoz kontejnera. Kola opremljena isključivo za prevoz kontejnera moraju biti razvrstana u seriju S.		
^(v) Slovna podserija „oo“ i/ili „p“ ne stavlja se na kola koja nose slovnu oznaku „i“		

SLOVNA SERIJA: S – PLATO KOLA SA OBRTNIM POSTOLjIMA

Odnosi se na kola		specijalnog tipa, sa 4 osovine: $lv \geq 18\text{ m}$; $50\text{ t} \leq tv \leq 60\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $lv \geq 22\text{ m}$; $60\text{ t} < tv \leq 75\text{ t}$
Slovna podserija	a	sa 6 osovina (2 troosovinska obrtna postolja)
	aa	sa 8 ili više osovina
	aaa	sa 4 osovine (2 dvoosovinska obrtna postolja) ^(a)
	b	sa posebnom sigurnosnom opremom za srednje (pa) kontejnere ^(b)
	c	sa obrtnom podlogom ^(b)
	d	jednopodna, opremljena za prevoz motornih vozila ^{(b)(v)}
	e	višepodna, za prevoz motornih vozila ^(b)
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	g	opremljena za prevoz kontejnera, ukupne dužine $\leq 60'$ (osim pa) ^{(b)(v)(g)}
	gg	opremljena za prevoz kontejnera ukupne dužine $> 60'$ (osim pa) ^{(b)(v)(g)}
	h	opremljena za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju ^{(b)(d)}
	hh	opremljena za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju ^{(b)(d)}
	i	sa pokretnim krovom i čvrstim čeonim stranicama ^(b)
	ii	sa vrlo jakim pokretnim metalnim krovom ^(d) i čvrstim čeonim stranicama ^(b)
	j	sa amortizerima udara
	k	sa 4 osovine: $tv < 40\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv < 50\text{ t}$
	kk	sa 4 osovine: $40\text{ t} \leq tv < 50\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50\text{ t} \leq tv \leq 60\text{ t}$
	l	bez stubaca ^(b)
	m	sa 4 osovine: $15\text{ m} \leq lv < 18\text{ m}$; sa 6 ili više osovina: $18\text{ m} \leq lv \leq 22\text{ m}$
	mm	sa 4 osovine: $lv < 15\text{ m}$ sa 6 ili više osovina: $lv < 18\text{ m}$
	mmm	sa 4 osovine: $lv \geq 22\text{ m}$ ^(a)
	n	sa 4 osovine: $tv > 60\text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv > 75\text{ t}$
	p	bez stranica ^(b)

- (a) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 520 mm
- (b) Upisivanje slovnih oznaka podserije „l” ili „p” nije obavezno za kola koja nose slovne oznake podserija „b”, „c”, „d”, „e”, „g”, „gg”, „h”, „hh”, „i” ili „ii”, ali brojčane oznake uvjek moraju odgovarati slovnim oznakama na kolima
- (v) Teretna kola koja se osim za prevoz kontejnera i izmenljivih sudova koriste i za prevoz vozila označavaju se slovom podserija „g” ili „gg” i slovom podserije „d”.
- (g) Kola koja isključivo služe za prevoz kontejnera ili za prevoz izmjenljivih sudova opremljenih žljebovima za zahvatanje
- (d) Kola koja isključivo služe za prevoz koturova lima
- (d) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 435 mm.

SLOVNA SERIJA: T - KOLA SA KROVOM KOJI SE OTVARA

Odnosi se na kola	sa 2 osovine: $9 \text{ m} \leq lv < 12 \text{ m}$; $25 \text{ t} \leq tv \leq 30 \text{ t}$ sa 4 osovine: $15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$; $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $15 \text{ m} \leq lv < 18 \text{ m}$; $60 \text{ t} \leq tv \leq 75 \text{ t}$
Slovna podserija	a sa 4 osovine
	aa sa 6 ili više osovina
	b kola velike zapremine: sa 2 osovine: $lv \geq 12 \text{ m}$ sa 4 ili više osovina: $lv \geq 18 \text{ m}$ ^{(a) (b)}
	c sa vratima na čeonim stranicama
	d sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, gore ^{(a) (b) (v)}
	dd sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, dolje ^{(a) (b) (v)}
	e sa visinom slobodnog otvora vrata većom od 1,90 m ^{(a) (b) (v)}
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	g za prevoz žitarica
	h opremljena za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju
	hh opremljena za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju
	i sa bočnim stranicama koje se otvaraju ^(a)
	j sa amortizerima udara
	k sa 2 osovine: $tv < 20 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv < 40 \text{ t}$; sa 6 ili više osovina: $tv < 50 \text{ t}$
	kk sa 2 osovine: $20 \text{ t} \leq tv < 25$ sa 4 osovine: $40 \text{ t} \leq tv < 50 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$
	1 sa gravitacionim istovarom, bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, gore ^{(a) (b) (v)}
	11 sa gravitacionim istovarom, bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, dolje ^{(a) (b) (v)}
	m sa 2 osovine: $lv < 9 \text{ m}$ sa 4 ili više osovina: $lv < 15 \text{ m}$ ^(b)

n	sa 2 osovine: tv > 30 t sa 4 osovine: tv > 60 t sa 6 ili više osovina: tv > 75 t
o	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, gore ^{(a) (b) (v)}
oo	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, dolje ^{(a) (b) (v)}
p	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, gore ^{(a) (b) (v)}
pp	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, dolje ^{(a) (b) (v)}

^(a) Slovo podserije „e”:
 - je neobavezno na kolima koja nose slovo podserije „b” (ali brojčane oznake uvjek moraju odgovarati slovnim oznakama na kolima);
 - ne stavljaju se na teretna kola koja nose slova podserije „d”, „dd”, „i”, „l”, „ll”, „o”, „oo”, „p” ili „pp”

- ^(b) Slovo podserije „b” i „m” ne stavljaju se na teretna kola koja nose slovne oznake podserija „d”, „dd”, „l”, „ll”, „o”, „oo”, „p” ili „pp”
^(v) Kola sa gravitacionim istovarom serije T imaju krov koji se može otvarati, a koji u otvorenom stanju oslobođa sanduk kola na cijeloj dužini. Ova kola nemaju ravan pod i ne mogu se kipovati ni sa bočne ni sa čeone strane.

Način istovara ovih kola određen je kombinacijom sledećih karakteristika:

1) Razmeštaj istovarnih otvora:

- u sredini: otvori su iznad ose kolosjeka;
- sa obje strane: otvori su na objema stranama kolosjeka van šina
 (za ova kola način istovara je sledeći:
  - a) istovremeno: sa obje strane kada potpun istovar kola zahtjeva aktiviranje otvora na objema stranama,
  - b) naizmjениčno: kada je potpun istovar kola omogućen aktiviranjem otvora samo sa jedne strane);
- visoko postavljen: donja ivica otvora za istovar (ne uzimajući u obzir pokretljive uređaje koji se mogu produžiti) nalazi se bar 0,700m iznad gornje ivice šine i omogućuje primjenu transportne trake za prihvatanje robe;
- nisko postavljen: položaj donje ivice otvora za istovar ne omogućava primjenu transportne trake za prihvatanje robe;

2) Tempo istovara:

- odjednom: otvori se mogu ponovo zatvoriti tek posle potpunog istovara;
- sa podešavanjem: istovar se može u svako vrijeme podešavati ili čak i prekinuti.

SLOVNA SERIJA: U – SPECIJALNA KOLA

Odnosi se na kola		koja ne spadaju u serije F, H, L, S ili Z sa 2 osovine: $25 \text{ t} \leq tv \leq 30 \text{ t}$ sa 3 osovine: $25 \text{ t} \leq tv \leq 40 \text{ t}$ sa 4 osovine: $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $60 \text{ t} \leq tv \leq 75 \text{ t}$
Slovna podserija	a	sa 4 osovine
	aa	sa 6 ili više osovina
	c	sa istovarom pod pritiskom
	d	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, sa obje strane po izboru, gore ^(a)
	dd	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, sa obje strane po izboru, dolje ^(a)
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	g	za prevoz žitarica
	i	opremljena za prevoz predmeta koji bi prekoračili tovarni profil ako bi se tovarili na kola običnog tipa ^{(b) (v)}
	k	sa 2 ili 3 osovine: $tv < 20 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv < 40 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv < 50 \text{ t}$
	kk	sa 2 ili 3 osovine: $20 \text{ t} \leq tv \leq 25 \text{ t}$ sa 4 osovine: $40 \text{ t} \leq tv \leq 50 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50 \text{ t} \leq tv \leq 60 \text{ t}$
	l	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, gore ^(a)
	11	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, dolje ^(a)
	n	sa 2 osovine: $tv > 30 \text{ t}$ sa 3 osovine: $tv > 40 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv > 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv > 75 \text{ t}$ ^(v)
	o	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, gore ^(a)
	oo	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, dolje ^(a)
	p	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, gore ^(a)
	pp	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, dolje ^(a)

^(a) Kola sa gravitacionim istovarom serije U su zatvorena kola u koje se teret može utovarivati samo odozgo kroz jedan ili više otvora čija je ukupna dužina manja od dužine tijela tih kola. Ta kola nemaju ravan pod niti ih je moguće prevrtati sa čela ili sa boka.

^(b) To su naročito:

- kola sa spuštenim podom;
- kola sa središnjim udubljenjem;
- kola sa stalno opremljenim dijagonalnim osloncima.

^(v) Slovna oznaka podserije „n“ ne stavlja se na kola koja nose slovne oznake podserije „i“.

Način istovara tih kola definiše se kombinacijom sledećih karakteristika:

1) Razmještaj istovarnih otvora:

- u sredini: otvori su iznad ose kolosjeka;
  - sa obje strane: otvori su na objema stranama kolosjeka van šina
(za ova kola način istovara je sljedeći:
    - a) istovremeno: sa obje strane kada potpun istovar kola zahtjeva aktiviranje otvora na objema stranama,
    - b) naizmjениčno: kada je potpun istovar kola omogućen aktiviranjem otvora samo sa jedne strane);
  - visoko postavljen: donja ivica otvora za istovar (ne uzimajući u obzir pokretljive uređaje koji se mogu proizvesti) nalazi se bar 0,700m iznad gornje ivice šine i omogućuje primjenu transportne trake za prihvatanje robe;
  - nisko postavljen: položaj donje ivice otvora za istovar ne omogućava primjenu transportne trake za prihvatanje robe;
- 2) Tempo istovara:**
- odjednom: otvori se mogu ponovo zatvoriti tek posle potpunog istovara;
  - sa podešavanjem: istovar se može u svako vrijeme podešavati ili čak i prekinuti.

SLOVNA SERIJA: Z – CISTERNE

Odnosi se na kola	sa metalnim sudovima, za prevoz tečnih ili gasovitih proizvoda sa 2 osovine: $25 \text{ t} < lv < 30 \text{ t}$ sa 3 osovine: $25 \text{ t} < tv < 40 \text{ t}$ sa 4 osovine: $50 \text{ t} < tv < 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $60 \text{ t} < tv < 75 \text{ t}$
Slovna podserija	a sa 4 osovine
	aa sa 6 ili više osovina
	b za prevoz naftnih derivata ^(a)
	c sa istovarom pod pritiskom ^(b)
	d za prevoz prehrabnenih i hemijskih proizvoda ^(a)
	e sa uređajima za zagrijavanje
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (isključivo trajektom)
	g za prevoz komprimiranih gasova, pretvorenih u tečno stanje ili rastvorenih pod pritiskom ^(b)
	i sa sudovima od nemetala
	j sa amortizacionim uređajem
	k sa 2 ili 3 osovine: $tv < 20 \text{ t}$ sa 4 osovine: $tv < 40 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv < 50 \text{ t}$
	kk sa 2 ili 3 osovine: $20 \text{ t} < tv < 25 \text{ t}$ sa 4 osovine: $40 \text{ t} < tv < 50 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $50 \text{ t} < tv < 60 \text{ t}$
	n sa 2 osovine: $tv > 30 \text{ t}$ sa 3 osovine: $tv > 40 \text{ t}$ sa 4 osovine $tv > 60 \text{ t}$ sa 6 ili više osovina: $tv > 75 \text{ t}$
	p sa kućicom za kočničara ^(a)

^(a) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka 1 520 mm
^(b) Slovna podserija „c“ ne stavlja se na kola koja nose slovo podserije „g“

SLOVNE OZNAKE ZA PODSERIJE ZGLOBNIH I VIŠEDJELNIH TERETNIH KOLA

SLOVNA SERIJA: F – OTVORENA KOLA SA VISOKIM STRANICAMA

Odnosi se na kola	zglobna ili višedjelna kola sa osovinama, sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq lv < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	a sa obrtnim postoljima
	c sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, gore (a)
	cc sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem po izboru sa obje strane, dolje (a)
	e sa 3 jedinice
	ee sa 4 ili više jedinica
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	1 sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, gore (a)
	11 sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, dolje (a)
	m sa 2 jedinice: $lv \geq 27 \text{ m}$
	mm sa 2 jedinice: $lv < 22 \text{ m}$
	o sa gravitacionim istovarom, bez podešavanja, u sredini, gore (a)
	oo sa gravitacionim istovarom, bez podešavanja, u sredini, dolje (a)
	p sa gravitacionim istovarom, sa podešavanjem, u sredini, gore (a)
	pp sa gravitacionim istovarom, sa podešavanjem, u sredini, dolje (a)
	r zglobna kola
	rr višedjelna kola

^(a) Kola sa gravitacionim istovarom serije F su otvorena kola, koja nemaju ravan pod i ne mogu se kipovati niti čeono niti bočno

Način istovara ovih kola određen je kombinacijom sledećih karakteristika:

1) Razmeštaj istovarnih otvora:

- u sredini: otvori su iznad ose kolosjeka;
- sa obje strane: otvori su na objema stranama kolosjeka van šina
(za ova kola način istovara je sledeći:
  - a) istovremeno: sa obje strane kada potpun istovar kola zahtjeva aktiviranje otvora na objema stranama,
  - b) naizmjenično: kada je potpun istovar kola omogućen aktiviranjem otvora samo sa jedne strane);
- visoko postavljen: donja ivica otvora za istovar (ne uzimajući u obzir pokretljive uređaje koji se mogu produžiti) nalazi se bar 0,700m iznad gornje ivice šine i omogućuje primjenu transportne trake za prihvatanje robe;
- nisko postavljen: položaj donje ivice otvora za istovar ne omogućava primjenu transportne trake za prihvatanje robe;

2) Tempo istovara:

- odjednom: otvori se mogu ponovo zatvoriti tek posle potpunog istovara;
- sa podešavanjem: istovar se može u svako vrijeme podešavati ili čak i prekinuti.

SLOVNA SERIJA: H – ZATVORENA KOLA

Odnosi se na kola		zglobna ili višedelna kola sa osovinama, sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq lv < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	a	sa obrtnim postoljima
	c	sa vratima na čeonim stranicama
	cc	sa vratima na čeonim stranicama i unutrašnjim uređajem za prevoz motornih vozila
	d	sa zaklopcima na podu kola
	e	sa 3 jedinice
	ee	sa 4 ili više jedinica
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo trajektom)
	g	za prevoz žitarica
	h	za prevoz voća i povrća ^(a)
	i	sa bočnim stranicama koje se otvaraju ili klizaju
	ii	sa vrlo čvrstim bočnim stranicama koja se otvaraju ili klizaju ^(b)
	1	sa pokretnim pregradama ^(v)
	11	sa pokretnim pregradama koje se mogu blokirati ^(v)
	m	sa 2 jedinice: $lv \geq 27 \text{ m}$
	mm	sa 2 jedinice: $lv < 22 \text{ m}$
	r	zglobna kola
	rr	višedelna kola
^(a) Pojam „za prevoz voća i povrća” važi samo za teretna kola koja imaju dodatne otvore za provjetravanje u visini poda kola..		
^(b) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka od 1 435 mm.		
^(c) Pokretne pregrade mogu se privremeno skinuti.		

SLOVNA SERIJA: I - KOLA SA KONTROLOM TEMPERATURE

Odnosi se na kola	kola hladnjače, sa termoizolacijom klase IN, sa motornom ventilacijom, podnim rešetkama i posudama za led $\geq 3,5 \text{ m}^3$ zglobna kola ili višedjelna kola sa osvinama, sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq lv < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	a sa obrtnim postoljima
	c sa kukama za meso
	d za prevoz morske ribe
	e sa električnom ventilacijom
	ee sa 4 jedinice ili više njih
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	g mašinska kola hladnjače ^(a)
	gg kola hladnjače, hlađena tečnim gasom ^(a)
	h sa termoizolacijom klase IR
	i hlađena rashladnim uređajem pratećih tehničkih kola ^{(a) (b)}
	ii prateća tehnička kola ^{(a) (b)}
	1 izotermička kola bez ledenjaka ^{(a) (v)}
	m sa 2 jedinice: $lv \geq 27 \text{ m}$
	mm sa 2 jedinice: $lv < 22 \text{ m}$
	o sa posudama za led manjim od $3,5 \text{ m}^3$ ^(v)
	oo sa 3 jedinice
	p bez podnih rešetaka
	r zglobna kola
	rr višedjelna kola

^(a) Slovo podserije „l“ ne stavlja se na kola koja nose slovne podserije „g“, „gg“, „i“ ili „ii“

^(b) Pojam „prateća tehnička kola“ odnosi se istovremeno na fabrička kola, radionice (sa ili bez prostora za spavanje), kao i na kola sa prostorom za spavanje

^(v) Slovo podserije „o“ ne stavlja se na kola koja nose slovo podserije „l“

SLOVNA SERIJA L – PLATO KOLA SA NEZAVISnim OSOVINAMA

Odnosi se na kola		zglobna kola ili višedjelna kola sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq lv < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	a	zglobna kola
	aa	višedjelna kola
	b	sa posebnom opremom za osiguranje srednjih (pa) kontejnera ^(a)
	c	sa okretnim podlogama ^(a)
	d	bez spratova za prevoz motornih vozila ^(a)
	e	sa spratovima za prevoz motornih vozila ^(a)
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	g	prilagođena za prevoz kontejnera ^{(a) (b)}
	h	podešena za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju ^{(a) (v)}
	hh	podešena za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju ^{(a) (v)}
	i	sa pokretnim pokrovom i čvrstim čeonim stranicama ^(a)
	ii	sa vrlo čvrstim pokretnim metalnim pokrovom ^(g) i čvrstim čeonim stranicama ^(a)
	j	sa amortizerima udara
	l	bez stubaca ^(a)
	m	sa 2 jedinice: $18 \text{ m} \leq lv < 22 \text{ m}$
	mm	sa 2 jedinice: $lv < 18 \text{ m}$
	o	sa 3 jedinice
	oo	sa 4 ili više jedinica
	p	bez bočnih stranica ^(a)
	r	sa 2 jedinice: $lv \geq 27 \text{ m}$

^(a) Na teretnim kolima koja nose slova podserija: „b”, „c”, „d”, „e”, „g”, „h”, „hh”, „i” ili „ii” stavljanje slova podserije „l” ili „p” je neobavezno, ali brojčano obilježavanje mora uvjek da odgovara obilježavanju slovima koja se nalaze na kolima

^(b) Teretna kola koja u načelu služe isključivo za prevoz kontejnera (osim **pa**)

^(v) Teretna kola koja u načelu služe isključivo za prevoz koturova lima

^(g) Primjenjuje se samo na kola sa širinom kolosjeka od 1 435 mm

SLOVNA SERIJA: S – PLATO KOLA SA OBRTNIM POSTOLjIMA

Odnosi se na kola		zglobna kola ili višedjelna kola sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq \text{lv} < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	b	kola nosači za srednje (pa) kontejnere ^(a)
	c	sa okretnim podlogama ^(a)
	d	bez spratova za prevoz motornih vozila ^{(a) (b)}
	e	sa spratovima za prevoz motornih vozila ^(a)
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	g	prilagođena za prevoz kontejnera ukupne tovarne dužine $\leq 60'$ (osim srednjih kontejnera) ^{(a) (b) (v)}
	gg	prilagođena za prevoz kontejnera ukupne tovarne dužine $> 60'$ (osim srednjih kontejnera) ^{(a) (b) (v)}
	h	za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju ^{(a) (g)}
	hh	za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju ^{(a) (g)}
	i	sa pokretnim pokrovom i čvrstim čeonim stranicama ^(a)
	ii	sa vrlo čvrstim pokretnim metalnim pokrovom ^(a) i čvrstim čeonim stranicama ^(d)
	j	sa amortizerima udara
	l	bez stubaca ^(a)
	m	sa 2 jedinice: $\text{lv} \geq 27 \text{ m}$
	mm	sa 2 jedinice: $\text{lv} < 22 \text{ m}$
	o	sa 3 jedinice
	oo	sa 4 ili više jedinica
	p	bez bočnih stranica ^(a)
	r	zglobna kola
	rr	višedjelna kola
<p>(a) Na teretnim kolima koja nose slova podserije „b”, „c”, „d”, „e”, „g”, „gg”, „h”, „hh”, „i” ili „ii” nisu obavezna slova podserija „l” ili „p”, ali brojčano obilježavanje mora uvijek da odgovara obilježavanju slovima koja se nalaze na kolima</p> <p>(b) Teretna kola koja se osim za prevoz kontejnera i izmjenljivih sudova koriste i za prevoz vozila označavaju se slovom podserija „g” ili „gg” i slovom podserije „d”</p> <p>(v) Teretna kola koja se koriste isključivo za prevoz kontejnera ili za prevoz izmjenljivih sudova opremljenih žlebovima za zahvatanje</p> <p>(g) Teretna kola koja služe isključivo za prevoz koturova lima</p> <p>(d) Primjenjuje se samo na teretna kola sa širinom kolosjeka od 1 435 mm</p>		

SLOVNA SERIJA: T - KOLA SA POKRETNIM KROVOM

Odnosi se na kola	zglobna kola ili višedjelna kola sa osovinama, sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq lv < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	a sa obrtnim postoljima
	b sa visinom slobodnog otvora vrata $> 1,90 \text{ m}$ ^(a)
	c sa vratima na čeonim stranicama
	d sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, gore ^(b)
	dd sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, dolje ^(a) ^(b)
	e sa 3 jedinice
	ee sa 4 ili više jedinica
	f pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	g za prevoz žitarica
	h opremljena za prevoz koturova lima u horizontalnom položaju
	hh opremljena za prevoz koturova lima u vertikalnom položaju
	i sa bočnim stranicama koje se otvaraju (a)
	j sa amortizerima udara
	1 gravitacioni istovar bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, gore ^{(a) (b)}
	11 gravitacioni istovar bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, dolje ^{(a) (b)}
	m sa 2 jedinice: $lv \geq 27 \text{ m}$
	mm sa 2 jedinice: $lv < 22 \text{ m}$
	o sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, gore ^{(a) (b)}
	oo sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, dolje ^{(a) (b)}
	p sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, gore ^{(a) (b)}
	pp sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, dolje ^{(a) (b)}
	r zglobna kola
	rr višedjelna kola

(a) Na kolima koja nose slovo podserije „d”, „dd”, „i”, „l”, „ll”, „o”, „oo”, „p” ili „pp” ne stavljaju se slovo podserije „b”.

(b) Kola sa gravitacionim istovarom serije T imaju krov koji se može otvarati, a koji u otvorenom stanju oslobađa sanduk kola na cijeloj dužini. Ova kola nemaju ravan pod i ne mogu se kipovati ni sa bočne ni sa čeone strane.

Način istovara ovih kola određen je kombinacijom sledećih karakteristika:

1) Razmještaj istovarnih otvora:

- u sredini: otvori su iznad ose kolosjeka;
- sa obje strane: otvori su na objema stranama kolosjeka van šina

(za ova kola način istovara je sljedeći:

- a) istovremeno: sa obje strane kada potpun istovar kola zahtjeva aktiviranje otvora na objema stranama;
- b) naizmjenično: kada je potpun istovar kola omogućen aktiviranjem otvora samo sa jedne strane);

- visoko postavljen: donja ivica otvora za istovar (ne uzimajući u obzir pokretljive uređaje koji se mogu produžiti) nalazi se bar 0,700 m iznad gornje ivice šine i omogućuje primjenu transportne trake za prihvatanje robe;

- nisko postavljen: položaj donje ivice otvora za istovar ne omogućava primjenu transportne trake za prihvatanje robe;

2) *Tempo istovara:*

- odjednom: otvor se mogu ponovo zatvoriti tek posle potpunog istovara;

- sa podešavanjem: istovar se može u svako vrijeme podešavati ili čak i prekinuti.

SLOVNA SERIJA: U – SPECIJALNA KOLA

Odnosi se na kola	zglobna kola ili višedjelna kola sa osovinama, sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq l_v < 27 \text{ m}$	
Slovna podserija	a	sa obrtnim postoljima
	e	sa 3 jedinice
	ee	sa 4 ili više jedinica
	c	sa istovarom pod pritiskom
	d	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, gore ^(a)
	dd	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, po izboru sa obje strane, dolje ^{(a)(b)}
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	g	za prevoz žitarica
	i	opremljena za prevoz predmeta koji bi prekoračili tovarni profil ako bi se tovarili na kola običnog tipa ^(b)
	1	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, gore ^(a)
	11	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, jednovremeno sa obje strane, dole ^(a)
	m	sa 2 jedinice: $l_v \geq 27 \text{ m}$
	mm	sa 2 jedinice: $l_v < 22 \text{ m}$
	o	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, gore ^(a)
	oo	sa gravitacionim istovarom bez podešavanja, u sredini, dolje ^{(a)(b)}
	p	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, gore ^(a)
	pp	sa gravitacionim istovarom sa podešavanjem, u sredini, dolje ^(a)
	r	zglobna kola
	rr	višedjelna kola

^(a) Kola sa gravitacionim istovarom serije U su zatvorena kola u koje se teret može utovarivati samo odozgo kroz jedan ili više otvora čija je ukupna dužina manja od dužine tijela tih kola. Ta kola nemaju ravan pod niti ih je moguće prevrtati sa čela ili sa boka.

^(b) To su naročito:

- kola sa spuštenim podom;
- kola sa središnjim udubljenjem;
- kola stalno opremljena sa dijagonalnim osloncima

Način istovara ovih kola određen je kombinovanjem sledećih karakteristika:

1) Razmještaj istovarnih otvora:

- u sredini: otvori su iznad ose kolosjeka;
- sa obje strane: otvori su na objema stranama kolosjeka van šina
(za ova kola način istovara je sljedeći:

- a) istovremeno: sa obje strane kada potpun istovar kola zahtjeva aktiviranje otvora na objema stranama,
- b) naizmjениčno: kada je potpun istovar kola omogućen aktiviranjem otvora samo sa jedne strane);

- visoko postavljen: donja ivica otvora za istovar (ne uzimajući u obzir pokretljive uređaje koji se mogu produžiti) nalazi se bar 0,700 m iznad gornje ivice šine i omogućuje primjenu transportne trake za prihvatanje robe;

- nisko postavljen: položaj donje ivice otvora za istovar ne omogućava primjenu transportne trake za prihvatanje robe;

2) *Tempo istovara:*

- odjednom: otvor se mogu ponovo zatvoriti tek posle potpunog istovara;

- sa podešavanjem: istovar se može u svako vreme podešavati ili čak i prekinuti.

SLOVNA SERIJA: Z – CISTERNE

Odnosi se na kola		sa metalnim sudovima, za prevoz tečnih ili gasovitih proizvoda zglobna kola ili višedjelna kola sa osovinama, sa 2 jedinice $22 \text{ m} \leq \text{lv} < 27 \text{ m}$
Slovna podserija	a	sa obrtnim postoljima
	c	sa istovarom pod pritiskom ^(a)
	e	sa uređajem za zagrijavanjem
	f	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom
	ff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo kroz tunel)
	fff	pogodna za saobraćaj sa Velikom Britanijom (samo željezničkim trajektom)
	g	za prevoz komprimiranih gasova, pretvorenih u tečno stanje ili rastvorenih pod pritiskom ^(a)
	i	sa sudovima od nemetala
	j	sa amortizacionim uređajem
	m	sa 2 jedinice: $\text{lv} \geq 27 \text{ m}$
	mm	sa 2 jedinice: $\text{lv} < 22 \text{ m}$
	o	sa 3 jedinice
	oo	sa 4 jedinice ili više njih
	r	zglobna kola
	rr	višedjelna kola

^(a) Slovo podserije „c“ ne stavlja se na kola koja nose slovo podserije „g“.

Brojčane oznake za sposobnost upotrebe putničkih kola u međunarodnom saobraćaju (1. i 2. cifra)

	Unutrašnji saobraćaj	TEN ^(a) i/ili COTIF ^(b) i/ili PPV/PPW				Unutrašnji ili međunarodni saobraćaj prema posebnom sporazumu	TEN ^(a) i/ili COTIF ^(b)	PPV/PPW		
→ 2. cifra ↓ 1. cifra	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	Vozila za unutrašnji saobraćaj	Vozila sa fiksnom širinom kolosjeka, ne-klimatizovana (uključujući kola za prevoz putničkih automobila)	Vozila s promjenljivom širinom kolosjeka (1435/1520), ne-klimatizovana	Ne koristi se	Vozila s promjenljivom širinom kolosjeka (1435/1668), ne klimatizovana	Muzejska vozila	Ne koristi se ^(v)	Vozila s fiksnom širinom kolosjeka	Vozila s promjenljivom širinom kolosjeka (1435/1520) kojima se može zamjeniti obrtno postolje	Vozila sa fiksnom širinom kolosjeka (1435/1520) kojima se mogu podešavati osovine
6	Servisna vozila	Vozila sa fiksnom širinom koloseka, klimatizovana	Vozila s promjenljivom širinom koloseka (1435/1520), klimatizovana	Servisna vozila	Vozila s promjenljivom širinom kolosjeka (1435/1668), klimatizovana	Kola za prevoz putničkih automobila	Ne koristi se ^(v)			
7	Klimatizovana i zaptivena vozila	Ne koristi se	Ne koristi se	Zaptivena vozila sa fiksnom širinom kolosjeka, klimatizovana	Ne koristi se	Ostala vozila	Ne koristi se	Ne koristi se	Ne koristi se	Ne koristi se

(a) Usklađenost s važećim JTP/TSI, vidi član 7.

(b) Uključujući vozila koja u skladu s postojećim propisima (npr. RIC) nose cifre utvrđene u ovoj tabeli. COTIF: vozilo usklađeno s propisom COTIF koji važi u trenutku odobravanja vozila

(v) Osim za putnička kola sa fiksnom širinom kolosjeka (56) i promenljivom širinom kolosjeka (66) koja su već odobrena. Ne koristi se za nova vozila.

Prilog 5

Brojčane oznake eksplotacionih karakteristika putničkih kola (5. i 6. cifra)

	→ 6. cifra 5. cifra ↓	0	1	2	3	4
Rezervisano	0	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano
Vozila sa sjedištima 1. razreda	1	10 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	> 11 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	Rezervisano	Rezervisano	Dvije ili tri osovine
Vozila sa sjedištima 2. razreda	2	10 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	11 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	≥ 12 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	Tri osovine	Dvije osovine
Vozila sa sjedištima 1. ili 1./2. razreda	3	10 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	11 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	≥ 12 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	Rezervisano	Dvije ili tri osovine
Kola sa ležajevima 1. ili 1./2. razreda	4	10 odjeljaka 1./2. razreda	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	≤ 9 odjeljaka 1./2. razreda
Kola sa ležajevima 2. razreda	5	10 odjeljaka	11 odjeljaka	≥ 12 odjeljaka	Rezervisano	Rezervisano
Rezervisano	6	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano
Kola za spavanje	7	10 odjeljaka	11 odjeljaka	12 odjeljaka	< 10 odjeljaka 2. razreda	< 10 odjeljaka 1. razreda
Vozila posebne konstrukcije, prtljažna i poštanska kola	8	Upravljačka prikolica sa sjedištima, svih razreda, s prtljažnim odjeljkom ili bez njega, s upravljačnicom za vožnju u oba smjera	Vozila sa sjedištima 1. ili 1./2. razreda s prtljažnim odjeljkom ili poštanskim odjeljkom	Vozila sa sjedištima 2. razreda s prtljažnim ili poštanskim odjeljkom	Rezervisano	Vozila sa sjedištima, svih razreda s posebno opremljenim prostorima, npr. prostorima za dječju igru
	9	Poštanska kola	Prtljažna kola s poštanskim odjeljkom	Prtljažna kola	Prtljažna kola i dvo ili troosovinska vozila 2. razreda sa sjedištima, s prtljažnim ili poštanskim odjeljkom	Prtljažna kola s bočnim hodnikom, sa ili bez odjeljka pod carinskog plombom

Napomena: Djelovi odjeljaka se ne uzimaju u obzir. Ekvivalentan smeštaj u kolima sa otvorenim salonskim prostorom sa središnjim prolazom dobija se djeljenjem broja raspoloživih sedišta sa 6, 8 ili 10, zavisno od konstrukcije vozila.

Brojčane oznake eksplotacionih karakteristika putničkih kola (5. i 6. cifra)

	→ 6. cifra ↓ 5. cifra	5	6	7	8	9
Rezervisano	0	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano
Vozila sa sjedištim 1. razreda	1	Rezervisano	Dvospratna putnička kola	≥ 7 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	8 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostор са središnjim prolazom	9 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom
Vozila sa sjedištim 2. razreda	2	Samo za OSŽD, dvospratna putnička kola	Dvospratna putnička kola	Rezervisano	≥ 8 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	9 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom
Vozila sa sjedištim 1. ili 1/2. razreda	3	Rezervisano	Dvospratna putnička kola	Rezervisano	≥ 8 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom	9 odjeljaka uz bočni hodnik ili odgovarajući otvoreni salonski prostor sa središnjim prolazom
Kola sa ležajevima 1. ili 1/2. razreda	4	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	≤ 9 odjeljaka 1. razreda
Kola sa ležajevima 2. razreda	5	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	≤ 9 odjeljaka
Rezervisano	6	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano
Kola za spavanje	7	> 12 odjeljaka	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano	Rezervisano
Vozila posebne konstrukcije i prtlažna kola	8	Putnička kola sa sjedištim i kola sa ležajevima, svih razreda, s prostorom za bar ili bife	Dvospratna putnička kola s upravljačnicom sa sjedištim, svih razreda, sa ili bez prtlažnog odjeljka ili bez njega, s upravljačnicom za vožnju u oba smjera	Kola za ručavanje ili putnička kola s prostorom za bar ili bife, s prtlažnim odjeljkom	Kola za ručavanje	Druga specijalna putnička kola (konferencijska, diskо, bar, bioskop, video, ambulanta)
	9	Dvo ili troosovinska prtlažna kola s poštanskim odjeljkom	Ostala kola	Dvo ili troosovinska kola za prevoz putničkih automobila	Kola za prevoz putničkih automobila	Servisna vozila

Napomena: Djelovi odjeljaka se ne uzimaju u obzir. Ekvivalentan smeštaj u kolima sa otvorenim salonskim prostorom sa središnjim prolazom dobija se djeljenjem broja raspoloživih sedišta sa 6, 8 ili 10, zavisno od konstrukcije vozila. OSŽD - Organizacija za saradnju među željeznicama

Prilog 6

Brojčane oznake tehničkih karakteristika putničkih kola (7. i 8. cifra)

Vrsta energije Najveća brzina	→ 8. cifra ↓ 7. cifra	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
< 120 km/h	0	Svi naponi *	Rezervisano	3000 V~ + 3000 V=	1000 V~ * + para 1	Rezervisano	1 500 V~ + para 1	Drugi naponi osim 1000 V, 1500V, 3000V	1500 V~ + 1500 V=	3000 V=	Rezervisano
	1	Svi naponi * + para 1	1000 V~ + para 1	1000 V~ + para 1	1000 V~ + para 1	1000 V~ + para 1	1000 V~ + para 1	Rezervisano	1500 V~ + 1500 V=	3000 V=	+ para 1
	2	para 1	Para 1	3000 V~ + 3000 V=	Para 1	3000 V~ + 3000 V=	Para 1	3000 V~ + 3000 V=	1500 V~ + para 1	1500 V~ + para 1	A 1
121 do 140km/h	3	Svi naponi	Rezervisano	1000 V~ + 3000 V=	1000 V~ * 1	1000 V~ * 1	1000 V~	1000 V~ + 1500 V~ + 1500 V=	1500 V~ + 1500 V=	3000 V=	3000 V=
	4	Svi naponi * + para 1	Svi naponi + para 1	Svi naponi + para 1	1000 V~ * 1	1500 V~ + para 1	1000 V~ + para 1	3000 V~ + 3000 V=	1500 V~ + 1500 V=	3000 V=	+ para 1
	5	Svi naponi + para 1	Svi naponi + para 1	Svi naponi + para 1	1000 V~ + para 1	Rezervisano	1500 V~ + para 1	Drugi naponi osim 1000V, 1500 V,3000V	1500 V~ + 1500 V=	Rezervisano	Rezervisano
	6	Para 1	Rezervisano	3000 V~ + 3000 V=	Rezervisano	3000 V~ + 3000 V=	Rezervisano	Para 1	Rezervisano	Rezervisano	A 1
141 do 160 km/h	7	Svi naponi *	Svi naponi	1500 V~ 1 + 3000 V= 1 Svi naponi 2	1000 V~ *	1500 V~ + 1500 V=	1000 V~	1500 V~	1500 V~ + 1500 V=	3000 V=	3000 V=
	8	Svi naponi * + para 1	Svi naponi + para 1	3000 V~ + 3000 V=	Rezervisano	Svi naponi * + para 1	1000 V~ + para 1	3000 V~ + 3000 V=	Drugi naponi osim 1000 V, 1500V, 3000 V	Svi naponi * + para 1	A 1 A 2 G 2
> 160 km/h	9	Svi naponi * 2	Svi naponi	Svi naponi + para 1	1000 V~ + 1500 V~	1000 V~	1000 V~	Rezervisano	1500 V~ + 1500 V=	3000 V=	A 1 G 2

1: Samo za vozila u unutrašnjem saobraćaju

2 : Samo za vozila sposobna za međunarodni saobraćaj

Svi električni potencijali: Jednofazna naizmjenična struja 1000 V 51 do 15 Hz, jednofazna naizmjenična struja 1500 V 50 Hz, jednosmjerna struja 1500 V, jednosmjerna struja 3000 V. Može uključivati jednofaznu naizmjeničnu struju 3000 V 50 Hz

* Za određena vozila s 1000 V jednofazne naizmjenične struje dopuštena je samo jedna frekvencija, ili 16 2/3 Hz ili 50 Hz

A: Autonomno grijanje, bez električnog kabla visokonaponske magistrale voza

G: Vozila s električnim kablom visokonaponske magistrale voza za sve voltaže kojima trebaju kola generator za napajanje klime

Para: Samo parno grijanje. Ako su napisani naponi, oznaka je na raspolaganju i za vozila bez parnog grijanja

Tip i podtip vozila za posebne namene (7. i 8. cifra)

7. cifra	8. cifra	Vozilo/mašine
1 Gornji i donji stroj	1	Voz za postavljanje i obnavljanje kolosjeka
	2	Oprema za postavljanje skretnica i ukrštaja
	3	Voz za sanaciju kolosjeka
	4	Mašina za čišćenje zastorne prizme
	5	
	6	Mašina za zemljane radeve
	7	
	8	
	9	Dizalica na šinama (osim za vraćanje iskliznulih vozila)
	0	Ostalo ili opšte
2 Kolosjek	1	Podbijačica velikog učinka za kolosjeke
	2	Druge mašine za podbijanje kolosjeka
	3	Podbijačica sa stabilizacijom
	4	Podbijačica za skretnice i ukrštaje
	5	Plug za planiranje zastorne prizme
	6	Mašina za stabilizaciju kolosjeka
	7	Mašina za brušenje i zavarivanje
	8	Višenamjenska mašina
	9	Vozilo za pregled kolosjeka
	0	Ostalo
3 Vozni vod	1	Višenamjenska mašina
	2	Mašina za namotavanje i odmotavanje
	3	Mašina za postavljanje stubova
	4	Mašina za prevoz kolutova
	5	Mašina za zatezanje voznog voda
	6	Mašina s podižućom radnom platformom i mašina s radnom skelom
	7	Voz za čišćenje
	8	Voz za podmazivanje
	9	Vozilo za pregled voznog voda
	0	Ostalo
4 Građevinski objekti	1	Mašina za polaganje podloge
	2	Platforma za pregled mostova
	3	Platforma za pregled tunela
	4	Mašina za pročišćavanje plina
	5	Mašina za ventilaciju
	6	Mašina s podiznom radnom platformom ili s radnom skelom
	7	Mašina za osvetljavanje tunela
	8	
	9	
	0	Ostalo

7. cifra	8. cifra	Vozilo/mašine
Utovar / istovar i različiti prevozi	1	Mašina za utovar/istovar i prevoz šina
	2	
	3	Mašina za utovar/istovar i prevoz tucanika, šljunka itd.
	4	
	5	
	6	Mašina za utovar/istovar i prevoz pragova
	7	
	8	Mašina za utovar/istovar i prevoz skretničke opreme itd.
	9	Mašina za utovar/istovar i prevoz drugog materijala
	0	Ostalo
Mjerenje	1	Vozilo za snimanje podataka o zemljanim radovima
	2	Vozilo za snimanje podataka o geometriji kolosjeka
	3	Vozilo za snimanje podataka o voznom vodu
	4	Vozilo za snimanje podataka o širini kolosjeka
	5	Vozilo za snimanje podataka o signalizaciji
	6	Vozilo za snimanje podataka o telekomunikacijama
	7	
	8	
	9	
	0	Ostalo
Hitni slučajevi	1	Dizalica za hitne intervencije
	2	Vučno vozilo za hitne intervencije
	3	Voz za hitne intervencije u tunelima
	4	Vozilo za hitne intervencije
	5	Protivpožarno vozilo
	6	Sanitetsko vozilo
	7	Vozilo s opremom
	8	
	9	
	0	Ostalo
Vuča, prevoz, energija itd.	1	Vučne jedinice
	2	
	3	Transportno vozilo (isključujući vozila čija su 7 i 8. cifra 59)
	4	Motorna kola
	5	
	6	Drezina/motorno vozilo
	7	Vozilo za betoniranje
	8	
	9	
	0	Ostalo

7. cifra	8. cifra	Vozilo/mašine
9 Okolina	1	Samohodni sniježni plug
	2	Vučeno vozilo sa sniježnim plugom
	3	Mašina za čišćenje snijega
	4	Mašina za odleđivanje
	5	Mašina za mehaničko uništavanje vegetacije
	6	Mašina za čišćenje šina
	7	Vozilo za hemijsko uništavanje vegetacije
	8	
	9	
	0	Ostalo
0 Željeznica / drum	1	Željezničko/drumska mašina 1. kategorije (mašina koja se može uvrstiti u voz brzine $v \geq 100$ km/h i sa sopstvenim pogonom brzine $v \geq 100$ km/h)
	2	Željezničko/drumska mašina 2. kategorije (mašina koja se može uvrstiti u voz brzine $v \geq 100$ km/h i sa sopstvenim pogonom brzine $v < 100$ km/h)
	3	Željezničko/drumska mašina 3. kategorije (mašina koja se može uvrstiti u voz brzine $v \geq 100$ km/h i bez sopstvenog pagona)
	4	Željezničko/drumska mašina 4. kategorije (mašina koja se može uvrstiti u voz brzine $v < 100$ km/h i sa sopstvenim pogonom brzine $v < 100$ km/h)
	5	Željezničko/drumska mašina 5. kategorije (mašina koja se može uvrstiti u voz brzine $v < 100$ km/h i bez sopstvenog pagona)
	6	Ostalo (mašine koje se ne mogu uvrstiti u voz, sa ili bez sopstvenog pagona)
	7	
	8	
	9	
	0	